

Rapport om fordonsbesiktning marknaden 2023

Årlig uppföljning av utvecklingen på marknaden för
fordonsbesiktning

© Transportstyrelsen

Väg och järnväg

Teknik väg

Rapporten finns tillgänglig på Transportstyrelsens webbplats www.transportstyrelsen.se

Dnr/Beteckning TSV 2023-8565

Författare Andersson Patrik, Bahaddin Tara, Gruvald Håkan, Holmlund Peter
och Nygren Mats

Månad År September 2024

Eftertryck tillåts med angivande av källa.

Förord

Den här rapporten utgör en del av Transportstyrelsens tillsyn av fordonsbesiktningmarknaden. Rapporten beskriver främst utvecklingen under 2023, men även sedan omregleringen halvårsskiftet 2010. Alla siffror och uppgifter kommer från Transportstyrelsen om vi inte angivit något annat. Vi återför iakttagelser och åtgärdsförslag enligt rapporten såväl inom den egna myndigheten som till Swedac.

Rapporten är framtagen av Patrik Andersson, Tara Bahaddin, Håkan Gruvald, Peter Holmlund och Mats Nygren vid sektion Tillsyn vägteknik på Transportstyrelsen.

Borlänge, september 2024

Pär Norling
Chef enhet teknik väg

Sammanfattning

1 juli 2010 omreglerade regeringen fordonsbesiktningmarknaden. Då fick Transportstyrelsen i uppdrag att kontrollera att marknaden fungerar väl med avseende på trafiksäkerhet, miljö, prisutveckling, teknikutveckling och tillgänglighet.

2023 var elva företag ackrediterade för fordonsbesiktning, vilket är ett företag mer än föregående år. Totalt uppgick antalet besiktningstationer för lätta fordon till 613, vilket är en ökning med knappt 3,5 procent jämfört med året före. Antalet besiktningstationer för tunga fordon, som uppgick till 182, en ökning med 2 procent jämfört med året före. Vid halvårsskiftet 2023 fanns 2 138 besiktningstekniker, vilket är en ökning med 0,3 procent jämfört med året före och den högsta siffran sedan omregleringen 2010.

De rapporterade priserna för kontrollbesiktning och efterkontroll efter kontrollbesiktning har haft en blandad utveckling jämfört med KPI. Ett av de större besiktningföretagen har lämnat felaktiga uppgifter om snittpriser för åren 2021 och 2022. Därför stämmer inte prisuppgifterna och slutsatserna i våra årsrapporter för de åren. I den här rapporten är priserna retroaktivt justerade med korrekta uppgifter.

Sammanfattningsvis bedömer Transportstyrelsen att fordonsbesiktningmarknaden i stort fungerar väl med avseende på trafiksäkerhet, miljö, prisutveckling, teknikutveckling och tillgänglighet.

Innehåll

FÖRORD	4
SAMMANFATTNING	5
INNEHÅLL	6
1 TRANSPORTSTYRELSENS UPPDRAG OM ÖVERVAKNING AV FORDONSBESIKTNINGSMARKNADEN	8
2 FORDONSBESIKTNINGSMARKNADEN	9
2.1 Marknadsutveckling	9
2.1.1 Antal verksamma fordonsbesiktningföretag	9
2.1.2 Marknadskoncentration	10
2.1.3 Produktivitet	13
2.2 Händelser under året	14
2.2.1 Bilprovningen köpte SMP	14
2.2.2 Opus har börjat använda sin mobil	14
2.2.3 Transportstyrelsen redovisade ett regeringsuppdrag om miljökontroll	14
2.2.4 Ett certifieringsföretag återfick sin ackreditering för registreringsbesiktning	15
2.2.5 Fyra tekniker dömda för tagande av muta	15
2.2.6 Fordonprovarna Skåne, ett nytt besiktningföretag	15
3 RESULTAT FRÅN TRANSPORTSTYRELSENS TILLSYN	15
3.1 Trafiksäkerhet och miljö	15
3.2 Prisutveckling	16
3.2.1 Prisutveckling kontrollbesiktning	17
3.2.2 Prisutveckling efterkontroll	19
3.3 Teknikutveckling	20
3.4 Tillgänglighet	21
3.4.1 Antal besiktningstationer för lätta fordon	22
3.4.2 Antal besiktningstationer för tunga fordon	23
3.4.3 Besiktningstationernas öppettider	23
3.4.4 Antalet besiktningstekniker	24
4 UTFALL AV 2023 ÅRS FOKUSOMRÅDEN OCH VÅRT ARBETE 2024	24
5 SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	25

1 Transportstyrelsens uppdrag om övervakning av fordonsbesiktningmarknaden

Den 1 juli 2010 omreglerades fordonsbesiktningmarknaden. I samband med det fick Transportstyrelsen i uppdrag att kontrollera att besiktningens verksamhet fungerar väl med avseende på trafiksäkerhet, miljö, prisutveckling, teknikutveckling och tillgänglighet.¹

Transportstyrelsen tolkar orden ”fungerar väl” i lagen som att besiktningens verksamhet ska fungera minst lika bra som innan omregleringen. I begreppet lägger vi också in att verksamheten lever upp till fordonsägarnas och samhällets förändrade förväntningar över tid.

Transportstyrelsen har publicerat årliga rapporter om fordonsbesiktningmarknaden sedan 2011. Tre gånger per år publicerar vi dessutom korta PM om utvecklingen på marknaden. Vi publicerar även underkännandestatistik varje kvartal och statistik över besiktningens företagens marknadsandelar varje månad. Alla publikationer finns tillgängliga på vår webbplats.

¹ 5 kap. 3 a § Fordonslagen (2002:574) infört genom Lag (2010:39) om ändring i fordonslagen.

2 Fordonsbesiktningmarknaden

Efter att fordonsbesiktningmarknaden omreglerades finns ett flertal företag på marknaden som erbjuder olika former av tjänster inom fordonsbesiktningområdet. I detta kapitel redogör vi för vilka företag som finns, hur vi bedömer att konkurrensen utvecklats över tid och vilka marknadspåverkande händelser som inträffat under året.

2.1 Marknadsutveckling

2.1.1 Antal verksamma fordonsbesiktningföretag

Fordonsbesiktning i Sverige är en obligatorisk, regelstyrd verksamhet. De besiktningsskyldiga fordonen delas upp i tre kategorier:

- lätta,
- tunga
- och övriga fordon.²

Det finns fyra olika former av besiktningar:

- kontroll-,
- registrerings-,
- lämplighets-
- och mopedbesiktning.

Elva besiktningföretag var ackrediterade för fordonsbesiktning 31 december 2023. Besiktningföretagen har valt att ackreditera sig för besiktning av en eller flera fordonskategorier. Se Tabell 1 på nästa sida.

² Fordonslagen (2002:574) 4 kap. 2 a § Ackrediteringen ska meddelas för besiktning av en eller flera av följande tre fordonskategorier, nämligen

1. motorfordon och släpfordon till motorfordon samt traktorer som utgörs av ombyggda bilar, samtliga om de har en totalvikt av högst 3,5 ton, och lätta terrängvagnar och terrängskotrar samt terrängsläp till sådana vagnar och skotrar,
2. motorfordon och släpfordon till motorfordon och traktorer som utgörs av ombyggda bilar, samtliga om de har en totalvikt över 3,5 ton,
3. traktorer som inte utgörs av ombyggda bilar samt motorredskap och EG-mobilkranar och släpfordon till traktorer, motorredskap eller EG-mobilkranar, och tunga terrängvagnar och terrängsläp till sådana vagnar.

Tabell 1: Besiktningensföretagens ackreditering.

Besiktningensföretag	Ackreditering i kategori		
	Lätta	Tunga	Övriga
AB Svensk Bilprovning	X	X	
Besikta Bilprovning i Sverige AB	X	X	
Carspect AB	X		
DEKRA Automotive AB	X		X
Fordonsprovorna i Kungälv AB	X		
Fordonsprovorna i väst AB	X	X	
Fordonsprovorna Skåne AB	X		
Kiwa Inspecta AB			X
Opus Bilprovning AB	X	X	X
SMP Svensk Maskinprovning AB (Rise SMP Svensk Maskinprovning AB fram till och med 31/5 -2023)			X
Ystad Bilbesiktning AB	X	X	
Totalt antal företag	9	5	4

Källa: Swedac.

Ackrediteringen gäller länsvis och företaget måste erbjuda alla besiktningensformer i det aktuella länet. Se även kapitel 3.4. I Sverige är det myndigheten Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) som genomför ackrediteringen. Swedac granskar till exempel krav på att företagen:

- har rätt kompetens
- är oberoende
- har gott anseende
- har besiktningstekniker som är certifierade för sin uppgift.

Swedac ackrediterar även de certifieringsorgan som certifierar besiktningstekniker.

Kontrollbesiktning av lätta fordon är den största delmarknaden sett till antalet utförda besiktningar. Den delmarknaden utgör cirka 94 procent av den totala marknaden. Det är också den typ av besiktning som berör flest enskilda fordonsägare. Därför koncentrerar Transportstyrelsen den största delen av sin tillsyn där.

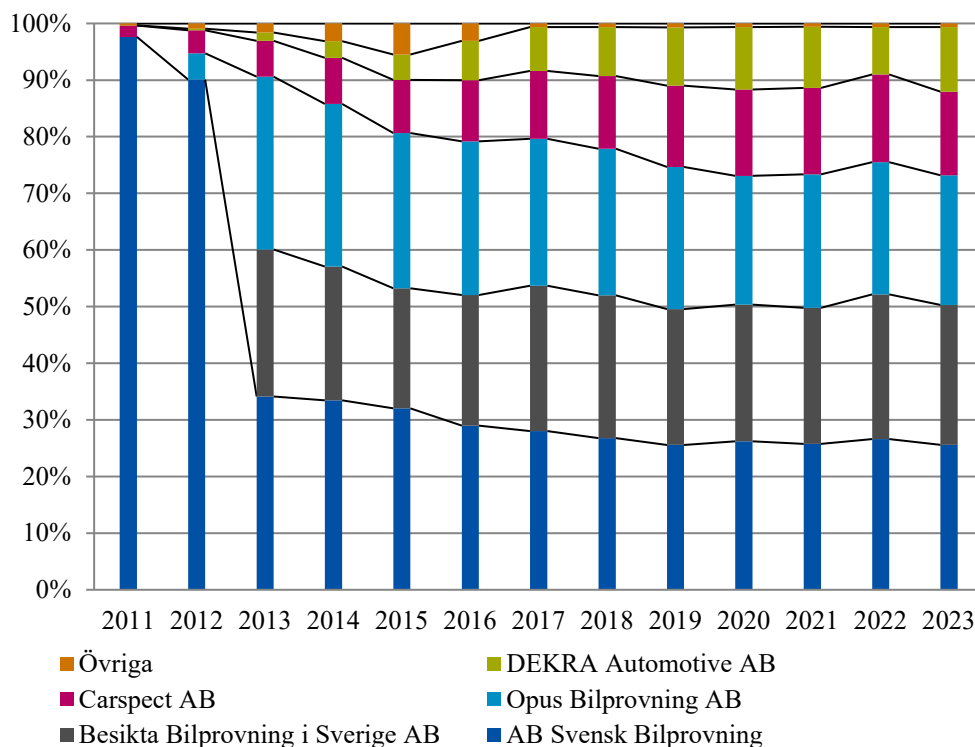
2.1.2 Marknadskoncentration

Under 2023 var det små förändringar i besiktningensföretagens marknadsandelar jämfört med 2022, se Tabell 2 och Figur 1 på nästa sida.

Marknadsandelarna bygger på antalet inrapporterade besiktningar till Transportstyrelsen.

Tabell 2. Besiktningföretagens marknadsandelar 2022 och 2023.

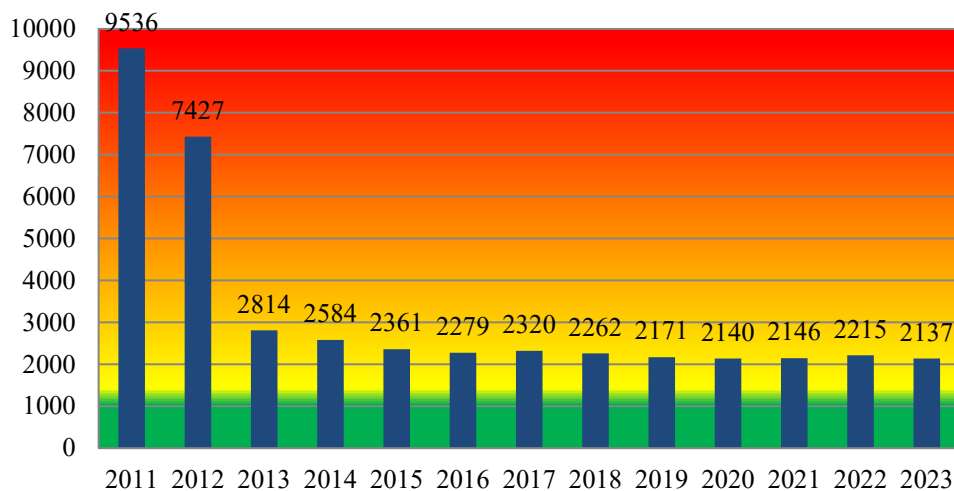
Besiktningföretag	2022	2023
Svensk Bilprovning	26,6	25,6
Besikta Bilprovning i Sverige	25,5	24,7
Carspect	15,5	14,8
DEKRA Automotive	8,4	11,4
Fordonsprovarna i Kungälv	0,2	0,2
Fordonsprovarna i väst	0,1	0,1
Fordonsprovarna Skåne	---	0,0
Kiwa Inspecta	0,0	0,0
Opus Bilprovning	23,4	22,9
SMP Svensk Maskinprovning AB (Rise SMP Svensk Maskinprovning AB fram till och med 31/5 -2023)	0,1	0,1
Ystad Bilbesiktning	0,2	0,2

Figur 1. Besiktningföretagens marknadsandelar 2011-2023.

Transportstyrelsen följer marknadskoncentrationen med hjälp av Herfindahl-Hirschmans Index (HHI). Marknadskoncentrationen har totalt sett minskat något, från 2 215 år 2022 till 2 137 år 2023.

Under 2023 kom det nya riktlinjer för marknadskoncentrationen, se faktarutan om HHI nedan. Det betyder att en marknadskoncentration som Transportstyrelsen tidigare betraktade som måttlig betraktar vi nu som hög. Marknadskoncentrationen har varit relativt oförändrad sedan 2015.

Figur 2. Herfindahl-Hirschmans Index (HHI) 2011-2023.

Herfindahl-Hirschmans Index (HHI) beräknas som summan av de kvadrerade marknadsandelarna för samtliga företag som är verksamma på marknaden.

Ett exempel: Tre företag verkar på en marknad. Företagens marknadsandelar är 40, 35 och 25 %.
 $HHI = 40^2 + 35^2 + 25^2 = 1600 + 1225 + 625 = 3450$

I en monopolsituation med ett företag som har 100 % av marknaden antar HHI sitt maximala värde, 10 000. Höga värden på HHI indikerar ett lågt antal företag, värdet blir även högre om en aktör har stor andel av marknaden. Ju fler företag och ju mer jämnstora dessa är, desto lägre blir indexvärdet.

Ett HHI under 1000 tyder på en högt konkurrensutsatt marknad och ett värde mellan 1000 och 1800 tyder på måttlig marknadskoncentration medan ett HHI över 1800 tyder på en hög marknadskoncentration.

Gränserna är uppdaterade 2023 och satta av USA:s justitiedepartement (U.S. Department of Justice) och USA:s federala handelskommission (Federal Trade Commission, FTC). För mer information se: <https://www.justice.gov/atr/herfindahl-hirschman-index> .

Enligt tidigare gränser tydde ett HHI under 1500 på en högt konkurrensutsatt marknad och ett värde mellan 1500 och 2500 på måttlig marknadskoncentration medan ett HHI över 2500 tydde på en hög marknadskoncentration.

2.1.3 Produktivitet

Sedan 2014 begär Transportstyrelsen in uppgifter om antalet besiktningstekniker från besiktningföretagen varje halvårsskifte, se kapitel 3.4.4. Tillsammans med uppgiften om den totala mängden utförda besiktningar ger det oss en möjlighet att på ett övergripande sätt följa produktivitetsförändringar, mätt som antalet besiktningar per tekniker, i branschen över tid.

Under både 2020 och 2021 påverkades antalet besiktningar av myndighetsingripande på grund coronapandemin. Eftersom denna åtgärd låg utanför besiktningföretagens kontroll är det svårt att dra några säkra slutsatser om produktivitetens utvecklingen hos företagen under dessa år.

Vid halvårsskiftet 2023 arbetade 2 138 tekniker hos besiktningföretagen, vilket kan jämföras med 2 131 år 2022. Teknikerna ägnade i genomsnitt 93,7 procent av sin produktiva arbetstid åt fordonsbesiktningar föreskrivna av Transportstyrelsen, se Tabell 3. Procentsatsen bygger enligt besiktningföretagen delvis på uppskattningar. Resten av tiden ägnade teknikerna åt frivilliga tjänster och besiktningar föreskrivna av andra myndigheter.

Tabell 3: Antal besiktningar, antal tekniker och antal besiktningar per tekniker.

År	Antal besiktningar	Antal tekniker	Andel besiktningar föreskrivna av Transportstyrelsen (%)	Antal besiktningar per tekniker
2014	5 870 000	1 921	93	3 286
2015	5 860 000	1 968	93,3	3 191
2016	5 750 000	1 975	93,5	3 114
2017	5 810 000	2 066	93,5	3 008
2018	5 580 000	1 994	93,5	2 993
2019	5 590 000	1 936	93	3 105
2020	5 490 000	2 016	93,4	2 916
2021	6 120 000	2 073	94	3 141
2022	6 150 000	2 131	93,6	3 083
2023	6 250 000	2 138	93,7	3 120

Källa: Transportstyrelsen och besiktningföretagen.

De besiktningföretag som är ackrediterade för lätta och tunga fordon har generellt en låg andel frivilliga tjänster och besiktningar föreskrivna av andra myndigheter. Företag ackrediterade för övriga fordon har en mycket hög andel besiktningar föreskrivna av andra myndigheter. Exempelvis mot krav ställda av Arbetsmiljöverket.

2.2 Händelser under året

2.2.1 Bilprovningen köpte SMP

Under 2023 köpte AB Svensk Bilprovning (Bilprovningen) Svensk Maskinprovning AB (SMP). Bilprovningen utökar därmed sin verksamhet från fordonsbesiktning till att även omfatta tjänster såsom besiktning, certifiering och provning inom maskin- och miljösäkerhet. Säljaren är det statligt ägda RISE (Research Institutes of Sweden AB). SMP erbjuder tjänster inom maskin- och miljösäkerhet och är bland annat ackrediterat för besiktning av alla entreprenadmaskiner, lyftanordningar, portar och hissar. Därtill utför SMP miljökontroller, certifiering och provning. SMP kommer att drivas vidare under befintligt varumärke och Bilprovningen tillträdde som ägare i början av juni 2023.

SMP är liksom Bilprovningen rikstäckande och har cirka 85 medarbetare fördelade på tre kontor samt en fältorganisation. Huvudkontoret ligger i Lund och kontor med certifieringsverksamhet ligger i Uppsala och i Umeå. Den rikstäckande fältorganisationen har cirka 60 besiktningstekniker med utökad behörighet, så kallade besiktningssingenjörer, som arbetar med företagets samtliga erbjudna tjänster.

2.2.2 Opus har börjat använda sin mobil

Under 2023 har besiktningföretaget Opus tagit sin mobila besiktningstation i drift. Mobilen erbjuder kontrollbesiktning av personbilar, lätta lastbilar, husvagnar, släp, motorcyklar och fyrhjulingar. Under året har mobilen varit i Arjeplog, Funäsdalen, Gäddede, Hede, Karesuando, Köping, Särna, Tärnaby och Överkalix. Mobilen får, enligt Swedacs ackrediteringsbeslut, verka i alla Sveriges län förutom Gotlands län.

2.2.3 Transportstyrelsen redovisade ett regeringsuppdrag om miljökontroll

I februari redovisade Transportstyrelsen ett regeringsuppdrag³ om att analysera vilka förutsättningar som skulle behöva ändras för att genom skärpt miljökontroll vid besiktning kunna förbättra luftkvaliteten. Rapporten utgör ett kunskapsunderlag och en grund för Transportstyrelsens fortsatta arbete med regelförändringar av miljökontrollen vid besiktning i Sverige och i det internationella arbetet med utveckling av EU-regelverket.

Hela rapporten finns på Transportstyrelsens hemsida, diarienummer TSG 2022-1737.

³ Infrastrukturdepartementet, diarienummer: I2022/00399

2.2.4 Ett certifieringsföretag återfick sin ackreditering för registreringsbesiktning

Under perioden fattade Swedac ett beslut rörande ett certifieringsföretag. Företaget återfick sin ackreditering för att kunna certifiera besiktningstekniker inom området registreringsbesiktning. Det innebär att företaget åter får utfärda certifikat för besiktningstekniker för samtliga fordon inom området registreringsbesiktning.

2.2.5 Fyra tekniker dömda för tagande av muta

Under 2023 föll fyra domar angående oegentligheter inom fordonsbesiktningensområdet. Enligt domarna i tingsrätten har besiktningsteknikerna tagit emot mutor för att godkänna fordon utan att besikta dem enligt gällande regelverk. Samtliga domar är överklagade till hovrätten. Se även kapitel 3.1.

2.2.6 Fordonprovarna Skåne, ett nytt besiktningföretag

I december blev besiktningföretaget Fordonsprovarna Skåne AB ackrediterade för att besikta fordon i Sverige. Ackrediteringen gäller lätta fordon med en totalvikt på högst 3 500 kg. Företaget har en besiktningstation i Helsingborg. Det innebär att det nu finns elva företag på den svenska fordonsbesiktningensmarknaden. Företaget besiktade inga fordon under 2023 utan beräknas börja sin verksamhet under 2024.

3 Resultat från Transportstyrelsens tillsyn

3.1 Trafiksäkerhet och miljö

Transportstyrelsen inledde under 2023 ett tillsynsarbete med perspektivet oegentligheter. Tillsynen omfattande samtliga besiktningföretag med syfte att myndigheten ska få en bättre bild av hur företagen arbetar med att förebygga, upptäcka och hantera eventuella oegentligheter. Högre kunskap hos myndigheten kan exempelvis bidra till förbättrade regelverk inom området och säkrare e-tjänster för inrapportering av genomförda besiktningar. Detta i syfte att förebygga och försvåra att begå oegentligheter. Transportstyrelsen har genomfört tillsynerna genom att intervjua representanter från respektive företag. Intervjuerna har genomförts på plats hos företaget.

Efter att tagit del av förundersökningar och domar, har Transportstyrelsen förelagt ett antal fordon att genomgå en ny kontrollbesiktning, då det fanns anledning att anta att fordonen var bristfälliga.

Under året har vi även bedrivit tillsyn genom att analysera resultaten av besiktningar som har rapporterats in till vägtrafikregistret. Resultaten från respektive tillsyn rapporterades till de berörda besiktningorganen, som gavs möjlighet att utvärdera resultatet och återkoppla med kommentarer till Transportstyrelsen. En del besiktningorgan hade inga brister vid tillsyner medan andra besiktningorgan hade ett antal konstaterade brister som har kommenterats och hanterats av respektive bolag. Tillsynsresultaten har därefter rapporterats vidare till Swedac i enlighet med krav i fordonslagen.

Transportstyrelsen har tagit del av resultatet från Swedacs tillsyner och bedömningar av besiktningföretagen under året. Resultaten visar sammantaget att avvikelser konstaterats och att fortsatt ackreditering rekommenderas för samtliga besiktningföretag, under förutsättning att avvikelserna korrigeras och kan godkännas av Swedac inom två månader efter genomförd tillsyn.

3.2 Prisutveckling

Under 2023 har prisutvecklingen varit blandad. Både de rapporterade priserna för kontrollbesiktning och efterkontroll efter kontroll-besiktning har haft en blandad utveckling jämfört med KPI.

I den här rapporten presenterar vi prisutvecklingen från december 2016. Information om prisutvecklingen mellan 2010 och 2016 finns att läsa i våra tidigare årsrapporter på vår webbplats.

Ett av de större besiktningföretagen har lämnat felaktiga uppgifter om snittpriser för åren 2021 och 2022. Därför stämmer inte prisuppgifterna och slutsatserna i våra årsrapporter för de åren. I den här rapporten är priserna retroaktivt justerade med korrekta uppgifter.

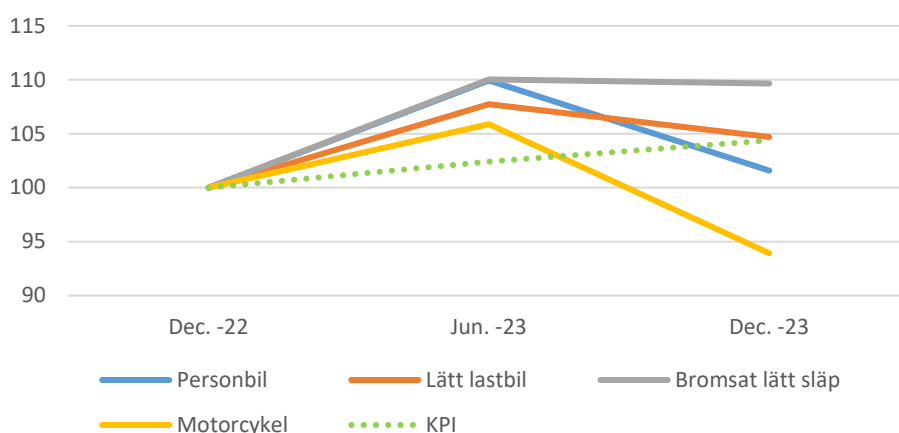
Besiktningföretagen rapporterar in de faktiska prisuppgifterna till Transportstyrelsen varje år. Företagen har lämnat in fullständiga uppgifter från september 2016 fram till idag. Vi redovisar inte priserna på en alltför detaljerad nivå då kan det påverka besiktningföretagens affärsförhållanden och konkurrensmöjligheter. Därför har vi viktat priserna utifrån företagets produktion och anonymiserat uppgifterna. Transportstyrelsen följer priserna för kontrollbesiktning och efterkontroll efter kontrollbesiktning för fyra fordonstyper:

- Personbil
- Lätt lastbil med en totalvikt av maximalt 3 500 kg
- Lätt bromsad släpvagn med en totalvikt av maximalt 3 500 kg
- Motorcykel.

Priserna varierar bland annat beroende på besiktningstation, dag och tid på dygnet. Den kund som söker ett lågt pris kan leta efter mindre attraktiva tider, exempelvis mitt på för- eller eftermiddagen. Priserna varierar också beroende på exempelvis betalningssätt och framförhållning till besiktningstillfället. Ofta har också nyetablerade stationer öppningserbjudanden. Generellt har besiktningstationerna slutat med kontanthantering. Istället erbjuds exempelvis swish-, kort- och fakturabetalning.

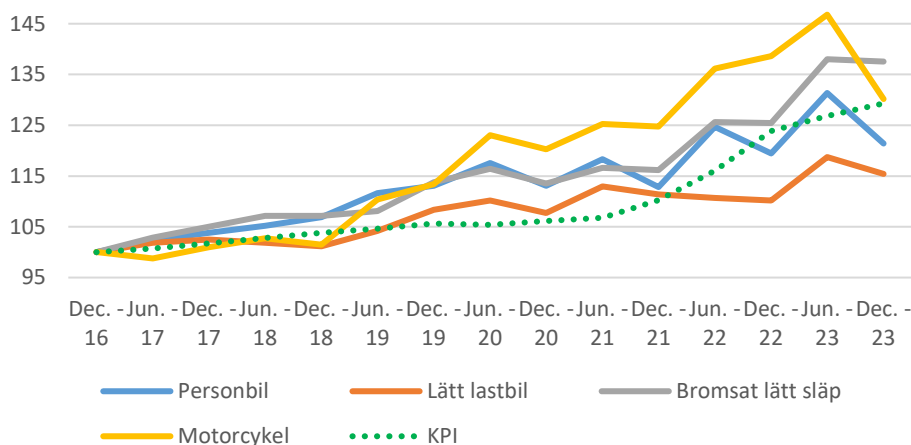
3.2.1 Prisutveckling kontrollbesiktning

Sett över hela 2023 är prisutvecklingen blandad jämfört med KPI. Se Figur 3.

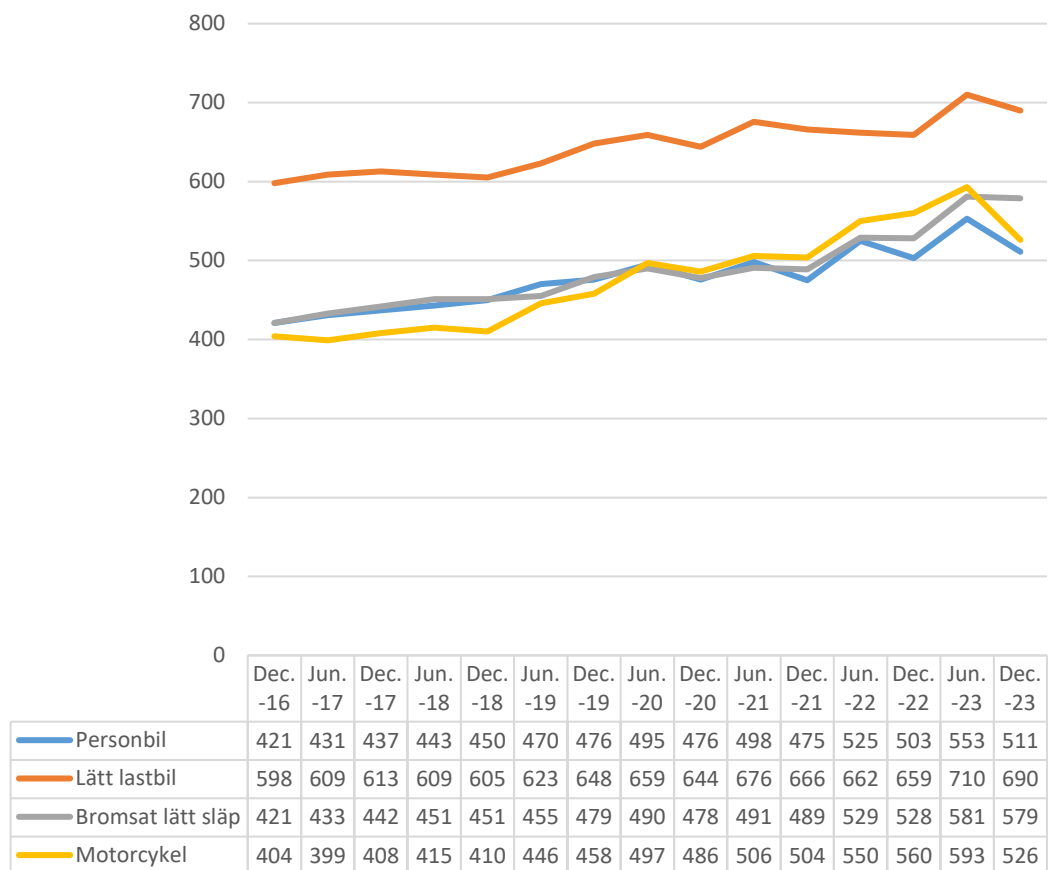
Figur 3. Indexerat rapporterat pris för kontrollbesiktning jämfört med KPI från december 2022.

Sedan 2016 ser vi en mer blandad utveckling, se Figur 4.

Figur 4. Indexerat rapporterat pris för kontrollbesiktning jämfört med KPI från december 2016.

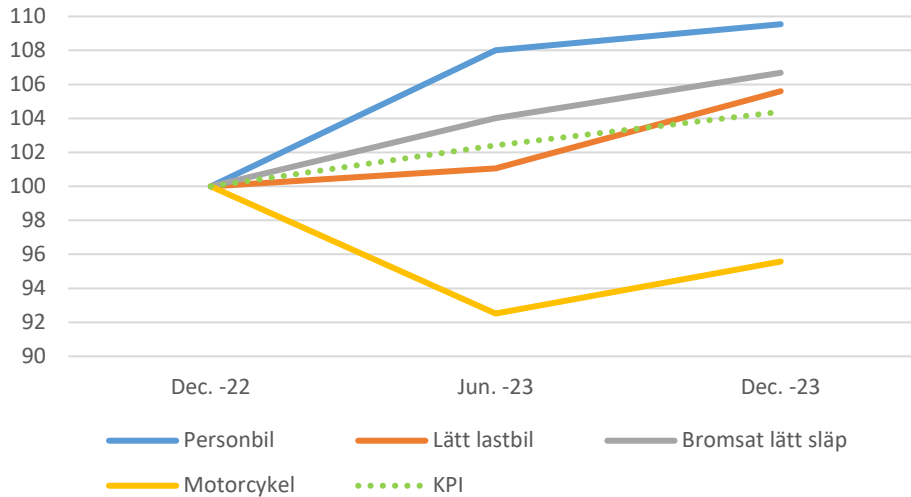
Figur 5 visar de rapporterade priserna i kronor inklusive moms sedan december 2016.

Figur 5. Rapporterat pris för kontrollbesiktning sedan december 2016.

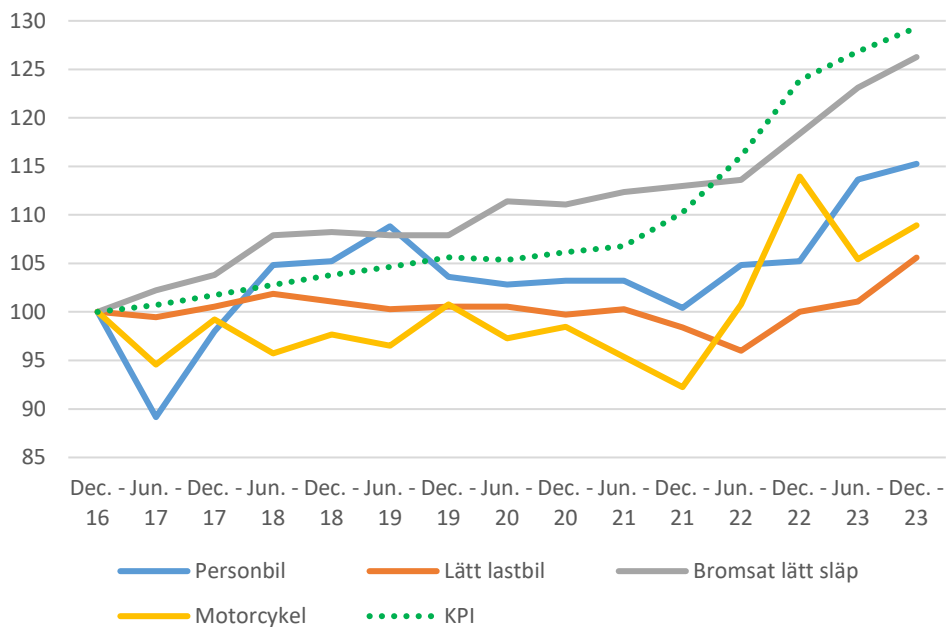
3.2.2 Prisutveckling efterkontroll

Sett över hela 2023 har vi sett en blandad utveckling av priserna jämfört med KPI, se Figur 6.

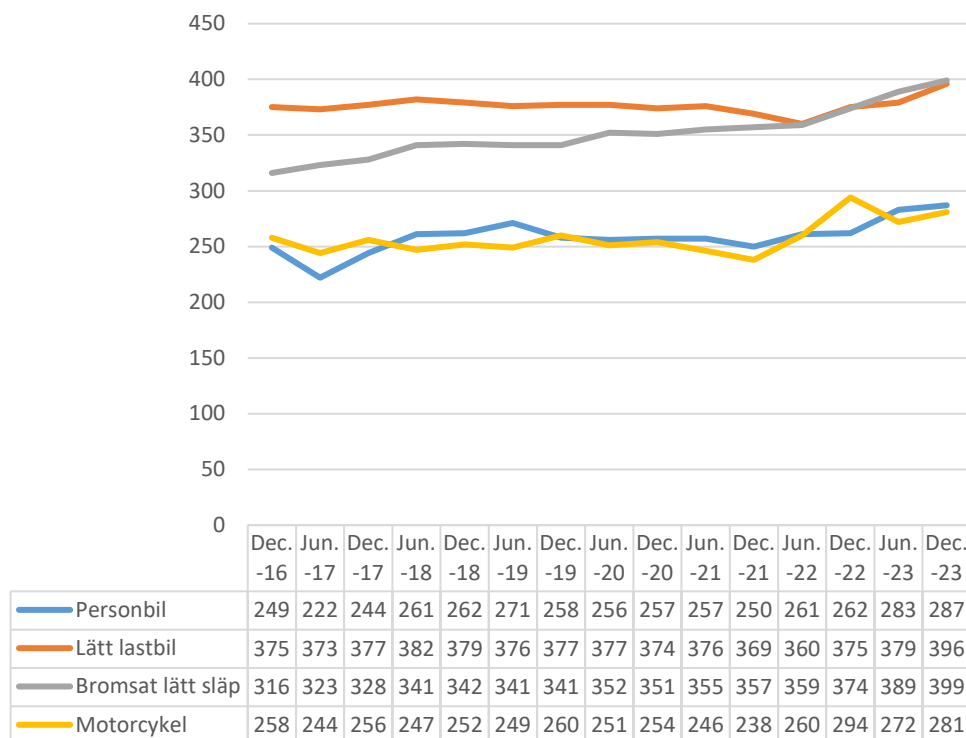
Figur 6. Indexerat rapporterat pris för efterkontroll kontrollbesiktning jämfört med KPI från december 2016.

Sedan 2016 ser vi också en blandad utveckling, se Figur 7.

Figur 7. Indexerat rapporterat pris för efterkontroll kontrollbesiktning jämfört med KPI från december 2016.

Figur 8 visar de rapporterade priserna i kronor inklusive moms sedan december 2016.

Figur 8. Rapporterat pris för efterkontroll kontrollbesiktning från december 2016.

3.3 Teknikutveckling

Under 2023 har Transportstyrelsen samlat in uppgifter från besiktning-företagen om deras arbete med teknikutveckling. Med teknikutveckling menar vi den teknik-och metodutveckling som besiktningföretagen själva bedriver utöver de minimikrav vi ställer på den tekniska kontrollutrustningen och de kontrollmetoder som besiktningföretagen ska använda vid besiktning.

Besiktningföretagen får använda kontrollmetoder som ger ett likvärdigt resultat och definiera dem i sina egna ledningssystem. Flera företag anser att teknik- och metodutvecklingen till stor del begränsas av att det saknas uppdaterade föreskrifter och att den detaljerade regleringen om hur ett besiktningföretag ska kontrollera fordon inte ger mycket utrymme till egen teknik- och metodutveckling.

Transportstyrelsen kan, utifrån insamlade uppgifter, konstatera att några av företagen inte har bedrivit någon teknikutveckling alls medan andra arbetar med det på olika sätt och i olika omfattning. Bland annat har några företag

testat ny kontrollutrustning för ljus- och miljökontroller, köpt in elektroniska retardationsmätare och sett över möjligheten att genomföra bromsprov av motorcyklar i rullbromsprovare. Det har även skett utveckling av befintlig utrustning för att möjliggöra kontroller på ett enklare sätt. Några företag har utvecklat sina IT-system genom att lägga till nya hjälpmedel och automatiserade funktioner exempelvis att kunna ta hjälp av AI i samband med kontroller samt utveckling av verktyg för att enklare kunna detektera och förebygga oegentligheter.

3.4 Tillgänglighet

Transportstyrelsen har under året utfört ett antal analyser om tillgänglighet för kontrollbesiktning av motorcyklar, lätta släp och fyrhjuling registrerad som traktor-b. En av anledningarna är synpunkter från medborgare att de har upplevt att det varit svårt att hitta lediga besiktningstider för de aktuella fordonsslagen. Analysen av tillgängliga tider för motorcyklar och lätta släp utfördes genom att kontrollera bokningsbara tider på respektive företags hemsida.

Analys av lediga tider för kontrollbesiktning av motorcykel utfördes under slutet av juni månad för att se hur många lediga tider det fanns i juli och i slutet av oktober för att se hur många lediga tider det fanns under november. Vid båda tillfällena fanns det gott om lediga tider i samtliga län, dock kunde antalet lediga tider skilja sig åt mellan de olika länen.

För lätta släp med en totalvikt till och med 3,5 ton gjordes analysen under mitten av augusti månad för att se hur många lediga tider som fanns bokningsbara mellan 21 augusti till den 17 september. Vid analystillfället fanns det gott om lediga tider även för lätta släp.

Tillgängliga tider för traktor-b registrerade 4-hjulingar är något mer begränsad då det är 4 företag som är ackrediterade för fordonstypen till skillnad mot motorcykel och lätta släp, där det var 8 företag verksamma på marknaden. Analysen för tillgängliga tider för dessa fordon utfördes under maj månad. På ett av företagen går det att boka tid via hemsidan, medan hos de andra tre behöver kunderna ringa för att boka en tid. Det fanns tillgängliga tider med några dagars varsel hos alla bolagen, men varierar beroende på var i landet kunden befinner sig. Dock så fanns det tider att boka i alla Sveriges län.

3.4.1 Antal besiktningstationer för lätta fordon

Antalet besiktningstationer för lätta fordon har ökat från 592 till 613, en ökning med 3,5 procent. Sedan omregleringen 2010 har samtliga län utom Jämtland fått fler besiktningstationer, se Tabell 4.

Sista december 2023 fanns det 613 fasta stationer för lätta fordon och en mobil anläggning i Sverige. Se nedanstående tabell. Tillgängligheten förbättrades även av att besiktningföretaget Opus Bilprovning AB började använda sin mobila besiktninganläggning. Se kapitel 2.2.3.

Tabell 4: Antal besiktningstationer för lätta fordon per län mellan 2010 och 2023. Gröna siffror visar en ökning, röda en minskning och svarta ett oförändrat värde jämfört med föregående år.

Lätta fordon	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Blekinge	5	5	5	5	6	9	8	9	11	11	11	11	11	11
Dalarna	11	11	11	12	13	15	15	15	19	22	25	20	25	25
Gotland	1	1	2	2	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4
Gävleborg	7	8	8	10	11	11	14	14	14	18	19	16	22	22
Halland	4	6	7	8	15	17	15	17	18	19	20	17	20	20
Jämtland	8	8	8	8	8	9	9	8	8	9	9	6	7	7
Jönköping	11	11	11	12	15	18	17	19	21	21	22	20	22	23
Kalmar	6	6	7	7	9	13	13	13	15	15	18	19	21	23
Kronoberg	6	7	7	8	9	9	9	11	12	12	12	11	12	13
Norrbottn	15	15	16	16	17	18	18	18	18	19	19	15	19	20
Skåne	18	28	32	41	51	63	65	69	69	74	76	69	79	82
Stockholm	21	31	43	46	53	59	65	65	68	70	73	65	83	86
Södermanland	5	5	6	10	14	16	16	18	19	19	19	16	20	21
Uppsala	5	5	7	9	10	11	11	13	13	16	17	15	19	19
Värmland	9	10	12	16	19	21	20	21	21	22	21	21	21	22
Västerbotten	11	12	13	13	13	16	16	16	16	19	19	15	20	21
Västernorrland	7	7	8	9	9	10	10	10	10	11	13	12	14	15
Västmanland	5	7	9	9	11	12	14	14	16	18	18	17	18	18
Västra Götaland	27	33	37	48	59	74	77	81	87	90	92	82	102	107
Örebro	5	6	7	8	14	15	14	14	17	19	20	19	22	22
Östergötland	9	10	14	17	20	23	21	24	24	25	27	27	31	32
Totalt	196	232	270	314	380	444	451	473	500	533	554	497	592	613

Källa: Swedac.

3.4.2 Antal besiktningstationer för tunga fordon

Antalet besiktningstationer för tunga fordon har ökat från 178 till 182 stycken under 2023. Sedan omregleringen 2010 har tillgängligheten ökat kontinuerligt och 36 nya stationer har öppnat i 16 av Sveriges 21 län. Inget län har fått färre stationer, se Tabell 5. Västernorrland har fått sin första nya tunga station sedan omregleringen. Stationen ligger i Kramfors men tar inte emot fordon med totalvikt över 7 ton.

Tabell 5: Antal besiktningstationer för tunga fordon per län mellan 2010 och 2023.

Tunga fordon	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Blekinge	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Dalarna	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Gotland	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gävleborg	6	6	6	7	7	7	8	8	8	9	9	8	8	8
Halland	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5
Jämtland	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Jönköping	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Kalmar	6	6	6	6	7	7	7	7	7	8	9	9	9	9
Kronoberg	5	5	5	5	6	6	6	6	6	7	7	7	7	8
Norrbottn	11	11	11	11	11	11	11	11	11	12	12	12	12	12
Skåne	13	13	14	14	15	15	15	16	16	16	16	16	16	17
Stockholm	11	11	11	11	11	11	12	14	14	14	15	14	14	15
Södermanland	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6
Uppsala	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5
Värmland	7	7	8	8	8	9	9	9	9	9	9	10	10	10
Västerbotten	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Västernorrland	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	7
Västmanland	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	6	6	6
Västra Götaland	22	23	23	23	24	25	26	26	26	27	27	27	27	27
Örebro	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Östergötland	6	6	6	6	6	6	7	7	8	8	8	9	8	8
Totalt	146	147	149	150	155	160	164	168	169	175	177	178	178	182

Källa: Swedac.

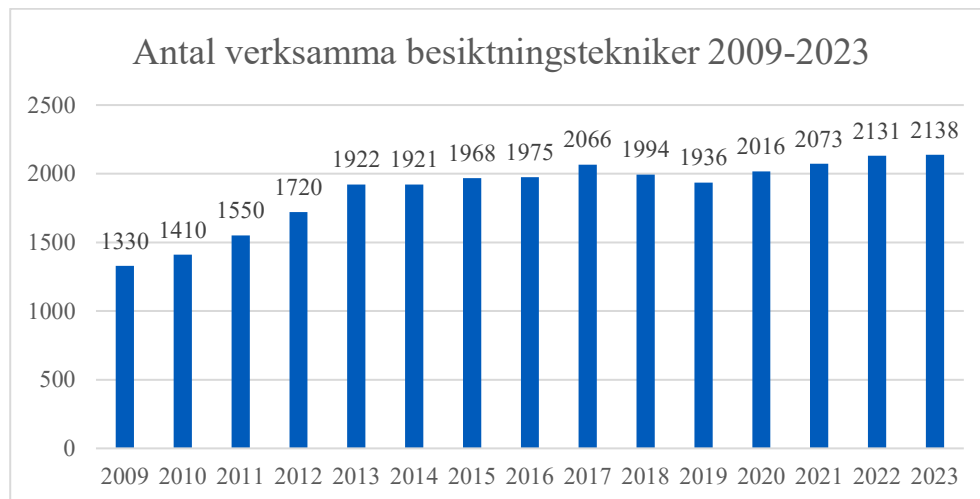
3.4.3 Besiktningstationernas öppettider

Transportstyrelsen följer besiktningstationernas öppettider via ett statistiskt urval varje halvår. Vi har inte märkt någon ökning av antalet kundklagomål till Transportstyrelsen angående besiktningstationernas öppettider. Vår samlade bedömning är att marknaden, i stort, mötte kundernas behov av besiktningstider.

3.4.4 Antalet besiktningstekniker

Varje år begär Transportstyrelsen in uppgifter från besiktningföretagen om antalet besiktningstekniker som var aktiva vid halvårsskiftet. Enligt företagen verkade 2 138 tekniker på marknaden vid halvårsskiftet 2023, vilket är en ökning med 0,3 procent jämfört med 2022. Se Figur 9. Det är det högsta antalet tekniker sedan omregleringen.

Figur 9. Antal besiktningstekniker 2009-2023.

Källa: Transportstyrelsen för år 2011, övriga år besiktningföretagen.

Under 2023 hade 163 tekniker en utökad behörighet. Det innebär att teknikern får göra registrerings-, lämplighets- och mopedbesiktningar. Det ska jämföras med 157 tekniker 2022.

4 Utfall av 2023 års fokusområden och vårt arbete 2024

I Transportstyrelsens rapport om fordonsbesiktningmarknaden 2022⁴ sa vi att vi under 2023 kommer att fortsätta uppbyggnaden av tillsynsverksamheten inom fordonsbesiktningområdet. Detta arbete har fortsatt. Dessutom har vi fokusera på besiktningföretagens arbete mot oegentligheter.

Under 2024 kommer Transportstyrelsen fortsatta att följa förekomsten av oegentligheter i besiktningverksamheten.

⁴ Se transportstyrelsen.se, diarienummer TSV 2023:1987.

5 Slutsatser och rekommendationer

Transportstyrelsen bedömer att fordonsbesiktningensmarknaden i stort fungerar väl med avseende på trafiksäkerhet, miljö, prisutveckling, teknikutveckling och tillgänglighet.

Det finns dock delar som kan förbättras, så som förekomna oegentligheter där fordon som kan antas vara bristfälliga har godkänts vilket påverkar trafiksäkerheten och miljön. Vidare kan Transportstyrelsen förbättra sina verktyg när det gäller att förebygga oegentligheter, så som säkerhet och behörighetsstyrning vid inloggning i IT-system och rapportering av besiktningar samt möjligheten att mer detaljerat statistiskt följa upp utförda besiktningar.